

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 7 mars 1929 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om pension åt konstnären Nils Forsberg.

I två till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 34 av herrar *von Geijer* och *Rydén* och den andra inom andra kammaren under nr 177 av herr *Bergström* i Hälsingborg och fru *Nordgren*, har hemställts, »att riksdagen ville medgiva, att konstnären *Nils Forsberg* må från och med ingången av år 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningstaten åtnjuta pension till belopp av 4 008 kronor för år räknat».

Till stöd för yrkandet hava motionärerna anfört följande:

»Sedan ett halvsekel tillbaka har Nils Forsberg hört till den svenska konstens mest aktade utövare. Redan mycket tidigt hemförde han i Paris den högsta officiella utmärkelse, som dittills någon svensk vunnit, då han för sin väldiga oljemålning *En hjältes död* erhöll franska statens stora medalj. På ett lysande sätt riktade han därmed den internationella världens uppmärksamhet på vår då föga beaktade kultur.

Forsbergs insats i den svenska konstutvecklingen sedan dess har varit präglad av hans allvarliga verklighetskärlek och manligt flärdlösa patriotism. Då historien en gång skrives om 80-talskonstens realistiska genombrott, kommer hans insats däri helt säkert att få den positiva värdesättning, den förtjänar.

För oss nu levande svenskar av alla samhällsklasser har Forsberg dock betytt mest som skaparen till *En hjältes död*. Det är förvisso ingen betydelselös tillfällighet, att av alla Nationalmusei tavlor ingen har i högre grad än denna ingått i vårt folks medvetande. Man måste säga, att den konstnär skänkt sin nation en mäktig gåva, som utfört ett mästerverk av så stor och enkel heroisk anda, att ingen — ung som gammal — kan stå oberörd inför dess ädla allvar.

Den tacksamhet vårt folk hyser för den förnämt anspråkslöse, gamle mannen hör, när så påfordras, ej blott stanna vid ord. Nils Forsberg lever i sitt 87:e år i ekonomiskt betryck. Ett antal bemärkta män ha hänvänt sig till statsmyndigheter med begäran om understöd åt honom för hans återstående dagar.

Närslutna handlingar giva vid handen, att tanken på olika håll mött förståelse och understöd. Vi anhålla, att riksdagen måtte skänka framställningen sitt bifall. Vi våga hoppas, att riksdagen ville göra detta i känsla,

icke främst av att utöva barmhärtighet utan snarare av att det gäller uppfyllande av en skyldighet mot en man, som gjort sig högt förtjänt av sitt land.»

Av vid motionen fogade bilagor framgår, att Hälsingborgs stads estetiska nämnd samt Hälsingborgs museistyreelse, med instämmande från åtskilliga personer, hos Kungl. Maj:t anhållit om proposition till riksdagen med förslag om beviljande åt Forsberg av en pension å 4 000 kronor årligen.

I avgivet utlåtande över nämnda framställning har *akademien för de fria konsterna*, under framhållande av att Forsbergs konstnärliga gärning vore synnerligen värd ett erkännande från statens sida, tillstyrkt bifall till framställningen.

Statskontoret, som jämväl yttrat sig över ifrågakommande framställning, har därvid anfört följande:

»Ehuru det i allmänhet icke ansetts böra ifrågakomma att av statsmedel bereda pension åt annan än den, som haft anställning i statens tjänst eller ägnat sin verksamhet direkt åt statens intressen, lärer det dock å andra sidan icke kunna förnekas, att omständigheterna i förevarande fall starkt tala för ett undantag från nämnda regel; och med hänsyn till föreliggande förhållanden torde ej heller ett frångående av regeln i detta fall behöva befaras medföra några vittgående konsekvenser. Statskontoret vill alltså för sin del förordna bifall till förevarande framställning och har icke annat mot det föreslagna pensionsbeloppet 4 000 kronor att erinra än att pensionen synes — såsom numera plägar iakttagas — böra avpassas till ett belopp, som är i fullt krontal jämt delbart med tolv. Pensionen torde böra anvisas att utgå från och med ingången av år 1929.

Statskontoret hemställer alltså, det täcktes Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att konstnären Nils Forsberg må från och med ingången av år 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp av 4 008 kronor för år räknat.»

Det föreliggande förslaget undandraget sig bedömande efter de grunder, som vanligen pläga tillämpas vid beviljande av pension eller därmed jämförligt understöd. Forsberg har nämligen icke innehaft någon anställning i statens tjänst, som kan grunda anspråk på pension av statsmedel. Under erinran, att riksdagen i särskilda undantagsfall beviljat pension i anledning av viss utom statens tjänst utförd förtjänstfull verksamhet, har emellertid utskottet, efter prövning av omständigheterna i detta fall, funnit sig böra ansluta sig till motionärernas förslag om beviljande av pension åt Forsberg såsom ett uttryck av erkännande för hans gärning såsom konstnär. På grund härav och då utskottet ej funnit anledning till erinran mot vad motionärerna i sådant avseende föreslagit, har utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till motionerna.

Utskottet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till förevarande motioner I: 34 och II: 177, må medgiva, att konstnären Nils Forsberg må

från och med den 1 januari 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 4 008 kronor.

Stockholm den 7 mars 1929.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Närvarande: se anteckning å utlåtandet nr 20.
